

BOZZOVICCI

POŠILJA : IVAN UČENIKOV - KAIRO RUE MANSHAËT EL MAHRANI ŠT. 5

Srednji vzhod

Št. 60

7. marca 1943.

Rimski mir - laška drama

Od časa do časa spuščajo nacisti in fašisti po prikritih kanalih vesti o mirovni ponudbah nekaterih osnih podrepanikov. Take vesti pa prihajajo tudi od nezadovoljnežev v podrepaniških državah, ki so že obupali nad možnostjo nacistične zmage.

Enkrat je na vrsti Finska, ki bi se verjetno sedaj, kar rada izvila iz prusijaškega objema. Drugič je na strelu Romunija, ki se resno otepa svojega nemškega gospodarja. Tretjič je zopet Italija, ki obrača zastavo po vetru.

Vse te vesti izražajo deloma resnična razpoloženja narodov, ki so se svoječasno prostovoljno ali pa pod pritiskom zapisali na življenje in smrt prusijaškemu nestvoru. Deloloma pa imajo te vesti namen, da zavezniško javno mnenje goljufajo in ga zavajajo. To javno mnenje je treba uspravati, da ne bi bilo vzrokov za čim večje vojne napore tudi nadalje. Zlasti velja to za ameriško vojno zmogljivost, ki je učinkovita le, če je pod stalnimi udarci neugodnih vesti.

Glede Finske ni težko uganiti, da ima danes najresnejšo voljo pobotati se s svojim ruskim sosedom. V večletni vojni se je dežela popolnoma izčrpala in kar niso storile vojne grozote, so dopolnili nemški okupatorji. Časopisje že poroča, da bodo že v najkrajšem času na Finskem prav resno razpravljali o možnosti sklenitve miru, v kolikor bodo seveda s tem Nemci zadovoljni.

Na drugem mestu obširnejše poročamo o položaju v Romuniji. Resna poročila, ki prihajajo iz te države v nevtralnino tujino, pravijo, da je narod zaradi ogromnih izgub na ruski fronti vojne sit do grla in bi z zadnjimi silami pognal svojo vlado in prusijaške gospodarje iz dežele, če bi to le mogel.

Drugačen je položaj v Italiji. Fašizem se je že dolgo let pred sedanjo vojno povezal z nacizmom in oba rokomavha sta skupno skovala načrte za napad na Evropo in evropske kolonijalne posesti. Italija je s svojimi raz-

bojniškimi napadi na Abesinijo in Albanijo odprla Nemcem vrata za napad na evropsko civilizacijo in s svojim vzgledom nudila Prusijakom potuho za podobne podvige. V prvem dejanju sedanje svetovne drame, ki je pričela leta 1935., je fašistovskim podvigom ploskal ves italijanski narod z vsemi anti-

Ponatis iz "World Press Review"

To je medalja, ki jo je Mussolini pripravil, da jo pripne na junaška prsa svojim junakom, v trenutku ko bodo "zmagoslavno" vkorakali v Kairo. Take medalje so v velikih količinah našli britanski vojaki v Tripoliju. Ves mesec avgust in september so Lahii pridno vežbali prigradne koračnice, ki naj bi jih svirali v Aleksandriji in Kairu.

fašisti vred. V drugem dejanju v letu 1939 je Italija čakala izza plota in 10. junija 1940 zahrbtno napadla svojo romansko posestrimo Francijo. Fašisti doma in Italijani v tujini so noreli od zmagoslavja. Ali ta veseli prizor v drugem deianju je bil izredno kratek. Grki so temeljito naučili Lahe kozjih molitvic in Hitler je imel naravnost šolski primer, da oceni borbene sposobnosti svoje-ga rimskega šolarčka.

Z izgubo Abesinije, Somalije in Eritreje je skopnela laška Vzhoda Afrika. Z izgubo Li-

bije in Tripolitanijske se je razblinilo v nič laško kolonijalno cesarstvo. Na rusko fronto so Lahi poslali 15 divizij, to je 200.000 mož. Od tega je po ruskih uradnih poročilih 100.000 Lahov v ruskih ujetniških taboriščih, med njimi so trije generali. Četrta in osma laška armada sta bili popolnoma uničeni. Rusko poročilo pravi nadalje: "Res je, da je fašistovskih ranjencev razmeroma malo, to pa zaradi tega, ker so jih Nemci ob umiku pobili in njihova prevozna sredstva pobrali za prevoz lastnih čet in ranjencev. Od celotnega ekspedicijskega korpusa je danes na ruski fronti komaj še 15 do 20 tisoč mož."

Mussolini je svojega zeta grofa Ciane poslal kot poslanika v Vatikan. V tej zvezi so se takoj razširile vesti, da bo Ciano poskušal po tej poti potipati zaveznike in jih pobarati, ali in pod kakšnimi pogoji bi bili pripravljene skleniti z Italijo separatni mir. Nemci so takoj zavohali nevarnost, pa so poslali v Rim Ribbentropa, da prime Mussolinija za ušesa in mu na ves glas pove, da se Italija ne bo izkopala iz prusijaškega objema. Poseben povdarek je temu obisku posvetilo tudi nemško časopisje. Najmerodajnejši nemški list "Frankfurter Zeitung" je z naslednjimi vrsticami podkrepil Ribbentropov obisk: "Največja nemška zmaga v Rusiji ne bi mogla biti nikoli tako pomembna, kakor je naravnost življenske važnosti fronta na jugu Italije. Angleži so hudo močni in so Nemčiji bližji, kakor Rusi."

Ta fronta seveda še ne obstoji, ali Nemci so Lahom jasno in odkrito povedali, da se jim ne bodo izmuznili iz obroča medsebojne usodne povezanosti.

V Italiji vlada lakota. Stara navada je v tej fanfaronski državi, da vse stvari, ki gredo narobe, pojedjo drugi. Tako danes Lahi zvrčajo vse svoje težave na Nemce, češ, da so jim vse pobrali in da jim ničesar ne dajo. Nemški računi so jih ogoljufali, ker pa so bili v vsej svoji zgodovini zmeraj vajeni drobtin s tuje mize, jim je sedaj narobe, da s prusijaške mize nič ne pada.

V tej vojni je Italija preživljala stalne poraze. Malo manj ko pol milijona laških vojakov je v ujetništvu. Nekaj sto tisoč jih je pod zemljo ali pa na dnu morja. Kjerkoli so se na fronti pokazali, so jim temeljito izprašili hlače. Vsa Italija trepetala pod udarci zavezniških letalskih bomb. Dobro je pogodil laški diplomatični zastopnik v neki nevtralni državi, ko je dejal, da so pravi fašisti samo še v angleških ujetniških taboriščih.

V tretjem dejanju laške drame nekateri državniki in politiki, ki so poprej ob "dobri letini" blagrovale fašistovske razbojniške podvige, zavijajo sedaj oči tja proti demokracijam, ki so jih še pred kratkim psovali. Pripravljene so sedaj celo drago plačati vojni račun, samo da bi rešili, kar se še rešiti da. Ali Hitler ne bo izpustil Italije iz nacističnih krempljev vse do popolne katastrofe.

Četrto dejanje laške drame se približuje z vso bliskovitostjo. Zavezniške sile bodo udarile z vso močjo na Italijo. Prusijaki bodo zanesljivo nagnali Lahe, da se branijo, ker bodo prusijaške horde stalno tesno za laškim hrbtom. Zavezniško letalstvo bo z množestvenimi napadi rušilo laška mesta, ugonablja laška industrijska središča, prometna križišča in pomorska oporišča. Drama, ki se bo na tem področju odigrala bo mogoče najstrašnejša, kar jih pozna zgodovina. Stotero bodo poplačani vsi številni figarski umori, s katerimi se je Italija proslavila za stoletja nad našim narodom. Poplačani bodo strahopetni požigi tisoče in tisoče slovenskih domov, ki jih je upeljala laška razbojniška tolpa.

Pri vsem tem vemo Slovenci, da se vojna ne dobi zgolj na bojnem polju, nač pa tudi na diplomatskih bojiščih. Zgodovina nas uči, da so bili Lahi v preteklosti vedno tepeni. S svojim pasjim dobrikanjem, s klečeplastvom, z moledovanji in intrigami pa se jim je zelo pogostokrat posrečilo iz vojaškega poraza skovati diplomatsko zmago. Slovenci dobro vemo, da imajo Lahi v rezervi svojo drugo garnituro - za zaveznike. V tej vojni so se že poskušale uveljaviti darlanijade, ali so doživele brodolom po zaslugi naših velikih zaveznikov Angležev in Rusov. Slovenci dobro vemo, da darlanijade pri Staljinu in Churchillu nič ne zaležejo. Zato lahko mirno zremo bodočnosti v obličje, pri tem pa prav nič ne zmanjšamo svoje borbe proti dednemu laškemu sovragu.

Rimski mir bo zavladal v trenutku, ko bo padla zavesa sedanje svetovne drame. Ta rimski mir bodo diktirala določila konference v Casablanci - popolna predaja. Tega se danes že zavedajo tudi tisti, ki so vse svoje upe in nade stavili v ameriško dobrodušnost in pozabljenost. Ali tudi ameriška karta je padla pod mizo. Sam državni potajnik v ministrstvu zunanjih zadev v Združenih državah je jugoslovanski delegaciji zatrdil, da je vsaka habsburška koncepcija v Podonavju neumnost in da bodo meje Jugoslavije proti Italiji narodnostno pravične.

Skrbi in težave na Balkanu

(VERITAS)

London, 12. februarja 1943.

Sedanji nemški vojaški položaj, tako na ruski fronti, kakor tudi v okviru prihodnjih britansko-amerikanskih podvigov, ocenimo lahko samo z upoštevanjem položaja v balkanskih državah. Glede tega vprašanja piše švicarski list "Berner Tagwacht" med drugim tole: "Napredovanje rdeče armade pomeni večjo nevarnost za Madjarsko, Romunijo, Slovaško, Bolgarijo in jugovzhodno Evropo, kakor za katero koli drugo evropsko državo. Jugoslavija in Grčija sta izbrali težavno pot časti, vlade ostalih balkanskih držav pa so se odločile za sodelovanje z osjo in kot hijene na evropskem grobišču požirale teritorialna območja na račun svojih sosedov, pod nemškim varuštvom."

Iz nevtralnih virov se v zadnjem času trdovratno širijo vesti, da nemški podrepaniki kar nič več ne verujejo v nemško zmago ter iščejo pota in načinov približati se Združenim narodom. Ta preorientacija ima svoje vzroke zlasti na sami vzhodni fronti. Resnica o uničenju 15 italijanskih, 20 romunskih in 6 madjarskih divizij je bila pred javnostjo zainteresiranih držav zamolčana. Že imenovani švicarski list "Berner Tagwacht", ki je vse prej kakor pa naklonjem Rusom, je pogumno kritiziral madjarskega vojnega dopisnika generala von Mierka, ki je v "Pester Lloyd" prikazal lažljivo sliko položaja na vzhodni fronti in mu v brk povedal, da se moti, če misli, da bralci ne poznajo resnične situacije.

Podobne stvari opisujejo švicarski in turški listi o položaju v Romuniji, kjer se mora vlada boriti s težavami vseobčega narodnega poplaha in nemirov. To nezadovoljstvo je v Romuniji še povečano zaradi čedalje večjih in nenasitljivih zahtevk Nemcev po hrani sirovinami in človeškemu materijalu. Romunske izgube znašajo že doslej 300.000 mož in sta dva generala zaradi tega napravila samomor.

MADJARSKA

Brezglava razburjenja tistega dela podrepaniških vlad, ki je prepričan, da so zajahali napačnega konja in pa poplah naroda, ki vidi, da je ogoljufan, vse to se obrača proti Nemčiji.

Od Trianonske pogodbe dalje so bila stremljenja madjarskih vlad: Povratak vseh delov, ki so pripadali "kroni sv. Štefana", ne

glede ali so ta ozemlja naseljena z Madjari ali ne. Po sestanku v Monakovem so Madjari naslutili, da bi jim lahko nekaj padlo v malho in stavili vse upe in nade na nemško karto. Prva madjarska tatvina je šla na račun Čehoslovaške države pri prvi Hitlerjevi razmejitvi na Dunaju, ko so Madjari dobili širok pas ozemlja ob svoji severni meji.

V zahvalo so Madjari podpisali pristop k paktu proti Kominterni. Ko so Nemci vkorakali v Poljsko, so Madjarom dovolili, da zasedejo Podkarpatsko Rusijo. Temu je sledila Transilvanija na račun Romunije, kar so Nemci prisodili Madjarom avgusta meseca 1940 pri drugem sestanku na Dunaju. V plačilo je Madjarska podpisala pristop k trojnemu paktu. Vsa ta izsiljevanja je Madjarska dobila brez enega samega strela. Razumljivo je, da so Madjari svoji vladi ploskali.

Nadaljna žrtev je bila Jugoslavija. Če bi se Jugoslovani ne uprli vladi, ki je koketirala z Berlinom, bi verjetno prišlo do tretjega "dunajskega sestanka". Madjari so skočili verolomno s puško v roki Jugoslaviji v hrbet.

Ko si je Nemčija z zasedbo Jugoslavije in Grčije zavarovala svoj balkanski bok, se ji je kar sama odprla pot za napad na Rusijo. S svojimi zahrbtnimi ropanji so nastala nevarna sovraštva med madjarskimi sosedi, kar je Madjarsko primoralo, da vzdržuje doma velike vojaške efektivne. Madjarski vojni napor se je doslej omejil na sodelovanje v Rusiji s šestimi divizijami, medtem, ko je nekaj divizij zaposlenih na Hrvaškem in v Srbiji v bojih s četniki. Jasno je, da je tako šibko razmerje madjarske pomoči z mnogo večjimi romunskimi vojnimi naporji izzvalo v Romuniji upravičeno godrnjanje.

ROMUNIJA

Kako Nemčija ceni Romunijo, je najtočnejše povedal nemški poslanik v Bukareštu z besedami: "Z romunskimi kmeti ne smemo računati. Izobraženci so s 60% za Angleže, 30% je ravnodušnih, ostali pa so samozvani nacional-socialistični banditi, ki sodelujejo z nami." Vlado maršala Antoneska so na krnilo postavili Nemci, in to v trenutku, ko so Transilvanijo vrgli Madjarom v goltanec. Takoj nato so vkorakali v deželo samo. Vlada nima s samim narodom nobene zveze in vlada zgolj z lastno in nemško silo.

Politiki in državniki v Romuniji se tolažijo, da bo prišlo do revizije dunajskih odločitev. Nemci pa poskušajo v Romuniji tudi še z raznimi drugimi sredstvi vzdrževati svojo oblast. Pred vsem so tu nemške S.S. edinice, razni gospodarski "svetovalci" in podkupovanja "Železne garde".

Pred nekaj tedni je Hitler svečano sprejel Antoneska in zahteval nove dajatve. Pritisk na Romunijo je bil še pojačan z Göringovim govorom 13. januarja tl., v katerem je jasno povedal, da Nemčija ne more sama nositi celotnega bremena proti "boljševiziranju" Evrope. Vprašanje je samo, ali bi Romunija tvegala, da se odtegne nemškemu objemu, ne da bi jo udarila nemška maščevalnost.

V Romuniji je še mnogo demokratičnih osebnosti, ki bodo ob dani uri vendarle Nemcem pokazale hrbet.

BOLGARIJA

Leta 1936. je kralj Boris obiskal Hitlerja in Mussolinija in od takrat so pričeli Bolgari uveljavljati svoje pohlepe po sosednih zemljah. Tudi tu je prišla na oblast Nemcem prijazna vlada, ki je zgolj orodje v Borisovih rokah. Boris je bil prepričan, da bodo v tej vojni zmagali Nemci in zato na stežaj odprl vrata nemškim četam v Bolgarijo. Hitler mu je obljubil znatne dele Jugoslavije in Grčije, zato pa je Boris napovedal vojno Veliki Britaniji in Ameriki. Proti Rusiji ni mogel nastopiti, ker je ves bolgarski narod z vsemi svojimi simpatijami pri Rusih, čeravno komunistična misel med Bolgari ni bila nikdar

domača. Bolgarski narod živi kljub vsemu pod močnimi uplivi velikega Stambolijskega in njegovih požrtvovalnih naslednikov. Zemljedelska misel je tako ukorenjena, da je tudi največja nasilja niso mogla ugonobiti. Ta zamisel stremi za inkorporacijo Bolgarije v novo veliko južnoslovansko državno edinico. Ta zamisel je pomedla s koburškim Borisom in zato jo nemški nasilnik tako sadistično preganja.

BALKANSKI POLOTOK

Tako v glavnih potezah izgleda žlahtanje balkanskih podreptnikov z nacistično Nemčijo. Tri diktatorske vlade z enakimi težnjami so verovale v nemško nepremagljivost. Tri globoka razočaranja. Ostale bodo na oblasti, dokler jih bodo mogle vzdrževati - nemške divizije. Čim bolj ko bo Nemčija slabela, silnejše bodo rastle nemške zahtevke v treh državah. Nemčija je že danes pravi krvoses balkanskih narodov, jutri pa mogoče že tudi njihov največji sovražnik.

Balkanski polotok, ki leži med Črnim in Jadranskim morjem, ščiti desni nemški bok ruske fronte. Predno je Hitler napadel Rusijo, si je ta bok zavaroval. Ali bodo zavezniki vdrli na Balkan čez Italijo ali južno Francijo ali čez Grčijo, to je tajnost, ki je bila sklenjena v Casablanki. Hitrost, s katero so pričeli Nemci utrjevati jadransko in egejsko obalo, dokazuje, da so ruske zmage in bodoči zavezniški podvigi v Sredozemlju na najboljši poti, da odtegnejo Balkan izpod nemškega varuštva.

Ruski tanki

Že kmalu po končani vojni na Poljskem so pričeli nemški vojaški strokovnjaki znatno popravljati zamisli glede uporabnosti oklopnih edinic pri ofenzivnih podvigih. V resnici pa so bili Rusi tisti, ki so ovrgli nemško teorijo o absolutni udarnosti panzerdivizij. Rusi so razvijali poseben obrambni sistem, ki je slonel na učinkovitem protitankovskem topništvu. Ob nemških oklopnih napadih so Rusi vse svoje učinkovito topništvo koncentrirali na nemške oklopne edinice in jih zdrobili. Pri tem so veliko vlogo igrala njihova letala za pikiranje "Sturmovik".

S tem seveda ni rečeno, da bi se Rusi odpravili uporabi oklopnih edinic. Nasprotno, te edinice so samo še pojačali in jih preoblikovali novih zahtevkam, ki so jih pokazali dogodki na fronti. O ruskih tankih piše danes ves svetovni tisk in tudi Nemci in Lahi

jih v svojem časopisju ne prezirajo, pač pa priznavajo njihovo absolutno premoč tako po količinah, kakor po kakovosti. "Gazzeta dello sport" piše med drugim tudi tole:

"Ruska industrija ima bogate izkušnje v proizvodnji tankov, posebno sedaj po dveh letih vojne in ker je s polnimi rokami zajemala pri drugih. Na tem, kakor na ostalih popriščih so se Rusi izkazali kot odlični prilagojevalci. Posnemali so francoske, angleške, ameriške in nemške tanke in oklopne avtomobile. Na vodstvo svojih prvih tovarn za proizvodnjo tankov so poklicali slovitega ameriškega graditelja Christiea, ki je zagovarjal mešan sistem tankov na kolesa in gosenice. Pri tem je posvečal veliko pažnje hitrosti tanka.

Rusi so v svojih številnih tovarnah, ki so bile navidezno namenjene proizvodnji polje-

deljskih traktorjev, dosegli tako mogočno proizvodnjo, da so imeli v začetku vojne z Nemčijo okrog 30.000 tankov na razpolago.

Že med špansko vojno so Rusi praktično preizkušali celo vrsto do tedaj zgrajenih tankov. Tu so uporabljali najlažji tip T 27, ki je težak komaj 2.7 tone. Drugi tip T 26 A je bil težak 8.55 ton. Vse te tanke so Rusi pozneje preuredili in predvsem pojačali. Kljub težkim izgubam, ki jih je utrpela sovjetska industrija v strojih in tovarnah, je treba priznati, da je še vedno sposobna proizvajati mesečno po 1000 tankov. Poleg tega ne smemo prezreti, da prejema Rusija med drugim materialom iz Amerike tudi tanke. Gotovo jih je prišlo v Rusijo doslej naj manj 3000 komadov." Tako piše "Gazetta dello Sport" in nadaljuje: "Kolikor je bilo mogoče zvedeti, so imeli Rusi v začetku 11 tovarn, v katerih so gradili tanke in njihove dele. Te tovarne so bile v Čeljapinsku, Gorkem, Staljingradu, Leningradu, Kirovu, Saratovu, Čicu, Nižem Tagilu, Novosibirsku, Harkovu in Mariupolu. Najmanj pet so jih izgubili ali pa so morali ustaviti proizvodnjo. Iz večine jim je uspelo rešiti vse stroje. Razen tega so osredotočili proizvodnjo na tiste vrste, ki so dale najboljše uspehe. Tako se jim je posrečilo vzdrževati proizvodnjo na višku in zalagati fronto neprestano z znatnim številom tankov.

Od 15 vrst tankov, ki so jih Rusi imeli ob začetku sovražnosti, se je ruska industrija po izkušnjah na bojiščih omejila na množestveno proizvodnjo treh vrst. To so T 34, KV 1 in KV 2 (črki KV sta začetnici Klim-Vorošilov). Prav proti tem trem vrstam so se morali Nemci boriti poleti 1942 in v sedanjih ofenzivi.

Tank-dvoživka T 40 so nadomestili s tankom T 50, ki tehta 5 in pol ton in ga uporabljajo v prvi vrsti za izvidniške akcije. Oborožen je s topom 20 mm in zaščiteno z oklepom 7 do 20 m/m. Na raznovrstnem terenu doseže povprečno hitrost 44 km na uro.

Med tremi glavnimi gornjimi vrstami so Rusi začetno hitrost zmanjšali v korist močnejšega oklepa. Na vsako tono teže ruskega tanka pride približno 9 konjskih sil. Najhitrejši tank BT, ki tehta 13.7 ton in ima motorje 500 konjskih sil, doseže na raznem terenu povprečno hitrost 54 km na uro, na cesti pa 75 km na uro.

Pri obeh težkih vrstah KV je zanimiva uporaba Diesselovih motorjev. Oklop ima 105 m/m debljine. KV 2 je oborožen s topom 152 m/m. Kolikor se do sedaj ve, pravi "Gaz-

zetta dello Sport", je to največji kaliber, ki je bil kdajkoli montiran na tanku.

V splošnem je bila učinkovitost strele pri sovjetskih tankih vedno na višini. Z montažo Diesseljevih motorjev so Rusi znatno povečali samostojnost oklopnih edinic v borbi. Najnovejše vesti z ruske fronte govore tudi o uporabi posebnih zaščitnih plošč na tankih. Tako piše "Gazetta dello Sport" o tistem ruskem orožju, ki je uničilo laške, romunske, hrvaške, slovaške in madjarske edince na ruski fronti in zmrcvarilo "nepremagljive" nemške pancerdivizije.

Na drugi strani Nemci sami priznavajo, da v sedanji ofenzivi niso kos ruskim oklopnim edinicam in prav posebne preglavice jim povzročajo 65 tonski VK 2 ruski tanki, proti katerim baje niti sam 88 m/m famozni nemški protitankovski top ničesar ne opravi na večje razdalje. Pri tem moramo vpoštevati tudi še to, da je pred nekaj meseci Henry Ford zgradil izpod uralskega pogorja celo vrsto novih tovarn tankov. Te tovarne bodo že v najkrajšem času v popolnem pogonu, zato ni nič čudnega, če se Nemci sprašujejo od kje jemljejo Rusi svoje tanke.

SLOVENSKO ČASOPISJE POD LAŠKO PETO.- V "Bazovici" prinašamo od časa do časa zanimivosti iz Slovenije v obliki faksimila iz tamkajšnjega slovenskega tiska. Ves tisk mora seveda pisati samo to, kar mu ukažejo laški gospodarji. Kljub temu čitatelji lahko bero marsikaj med vrsticami, zlasti v beletristiki se najdejo pogostokrat stvari, ki s prstom pokažejo na razmere, ki tamkaj vladajo. Le čitajte te odlomke, pa vam bo marsikaj jasno!

ŠOTORSKA KNJIŽNICA,- 7. in 8. zvezek izide najbrže šele koncem tega meseca zaradi izrednega dela v tiskarni. Prosimo vse naše naročnike, da nam zamudo oprostijo!

TUDI IZ RUSKE FRONTE ODHAJAJO LAHI.- Zadnji ostanki laškega ekspedicijskega zbora so po vesteh iz Nemčije postali na ruski fronti brez vrednosti, pa so zato Nemci sklenili, da jih pošljejo domov. Za te Transporte pravijo, da ne bo treba posebno velikih prevoznih naporov.

ŠEST MESECEV ZAPORA, KER JE POSLUŠALA LONDONSKI RADIO. "Corriere della Sera" poroča, da je sodišče v Livornu obsodilo na šest mesecev strogega zapora g. Giulio Paradossi, ker je poslušala londonski radio.

Oči in ušesa moderne vojske

Moderna vojna večina posveča posebno pažnjo opazovalni službi. V klasični dobi vojevanja je poveljnik opazoval potek bitke na kakem vzvišenem hribu in na podlagi svojih opazovanj poveljeval. Ta doba pa je že davno za nami.

Danes štejejo vojske na milijone mož in fronte se raztezajo na sto in sto kilometrov daljave, zato je tudi opazovalna služba danes vse drugače organizirana. Današnji opazovalci so predvsem posadke oklopnih avtomobilov, letalci in tudi še konjeniki.

Razlikujemo operativno, taktično in opazovanje bitke, ki je v teku. Za operativno opazovanje, ki nudi vrhovemu poveljniku podlago za strategične odločitve, služi predvsem letalstvo. Izvidniška letala morajo imeti veliko brzino in izredno dobro uvežbane opazovalce. Operativnemu opazovanju pa služijo tudi brzi motorizirani oddelki, ki švigajo s svojimi oklopnimi vozili po več sto kilometrov sem in tja. Operativno poizvedovanje ima namen ugotoviti, kje in v kakšni množini se zbirajo ali so na pohodu sovražne vojske, letala, prevozi itd. Vsi ti poizvedovalci so opremljeni s fotografskimi aparati, ki prinašajo točne slike tudi na zelo velike daljave. Sedaj že uporabljajo fotografske aparate, ki fotografirajo oddaljenosti na 20 in 30 kilometrov. Posnetki pa so tako natančni kakor, da bi jih snimali v razdalji enega kilometra.

Poizvedovalni oddelki večkrat tudi nasilno poizvedujejo, zato morajo biti dovolj močni, da predrejo skozi sovražne vrste in pridejo tako sovražniku v hrbet. Na ta način lahko ugotavljajo, kaj se dogaja izza sovražne linije.

Taktično poizvedovanje prihaja v poštev tedaj, če nasprotnika nista preveč oddaljena drug od drugega. To poizvedovanje omogoča višjim poveljnikom ugotoviti, kakšna je razčlemba in razdelitev sovražnih sil na pohodu, ali v samih postojankah. Taka poizvedovanja stremijo seveda tudi za tem, da ugotovijo v koliki meri je nasprotnik motoriziran, s kakšnimi letališči razpolaga in tudi kolikšna je njegova protiletalska obramba. Takšni poizvedovalni letalski podvigi se izvajajo navadno v srednjih višinah. Letalci prinašajo s svojih poizvedovalnih poletov fotografske posnetke, na podlagi katerih nato poveljnik podvzema potrebne protiukrepe.

Med samo bitko si mora biti poveljnik na jasnem, kako uporablja nasprotnik svoje sile, kako je razmestil topništvo, oklopna vozila in kolikšne so njegove rezerve. Tudi med samo bitko imajo opazovalni oddelki velik pomen. Taki poleti so seveda precej tvegani ter jih opravljajo izvidniška letala vedno le v spremstvu lovcev. Od pravilne uporabe vseh teh sredstev, ki morajo biti poveljniku v dovoljni količini na razpolago, je odvisen potek operacij in končni uspeh vojne.

BERLIN V PLAMENIH

Ob izbruhu sedanje vojne je maršal Göring napovedal, da ne bo vržena v rajh niti ena sama letalska bomba. "Naša protiletalska obramba je tako vestno organizirana in naši ukrepi proti sovražnemu letalstvu taki, da bi bil naravnost čudež, če bi se en sam sovražni avijon približal nemškemu ozračju."

Takih čudežev pa se je zgodilo toliko, da so ti "čudeži" danes že čisto vsakdanja zadeva. Vse to je uočil Göring že v teku prvega leta vojne. Zato so Nemci storili vse, da bi rajhovsko prestolico čimbolj zavarovali proti zračnim napadom. V svojem naravnost paničnem strahu so šli Nemci tako daleč, da so v razdalji pet minut letenja v smeri proti Hamburgu zgradili "nov potvorjen Berlin." Ta novi Berlin je zgrajen iz lesa in katramiranega kartona. Zaposlili so vse svoje gledališke strokovnjake za izdelavo kulis. Napravili so ulice, spomenike, kolodvore itd.

Nemci tarnajo in vzdihujejo pod udarci zavezniških bomb. Pozivajo se na humanost in usmiljenje, pri tem pa popolnoma pozabljajo, da so to same krokodilske solze, saj so bili Prusijaki prvi, ki so brezobzirno in brez vojne napovedi rušili Beograd, Varšavo, Antwerpen in celo vrsto britanskih mest. Ali seveda je to bilo takrat, ko so bili nasprotniki še neoboroženi in so Nemci mislili, da bo vojne konec prej nego se bodo zavezniki dovolj pripravili za temeljito plačilo. Sedaj prihajajo poravnave in to z obrestmi vred. Neprenehoma 100 ur so Britanci in Amerikanci bombardirali nemški rajh in merodajni činitelji britanskega letalstva so obljubili, da bo prišlo še vse hujše.

Enkrat tebi, enkrat meni, tako pravi naš slovenski pregovor.

JUTRO & Slovenski dom SLOVENEK - SLOVENSKI NAROD

PRINAŠAJO:

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino in Poveljnik XI. armijskega zbora

objavljata na pollagi naredbe z dne 24. aprila 1942-XX. naslednje:

Zjutraj 24. januarja t. l. so komunistični razbojniki, ki so ostali neznan, podle umorili 31letnega Antona Martinjaka.

Ob uporabi naredbe z dne 24. aprila t. l. je bila odredena ustrelitev šestih oseb, za nosiljvo krivih terorističnega in komunističnega delovanja.

Opozorilo

Tiskovni urad Visokega komisarijata javlja:

Odrejeno je, da morajo 1. februarja t. l. lastniki poslopij odstraniti vse manifeste, javne objave ali druge lepake, ki se nanašajo na zastarele dogodke ter so nalepljeni na nepremičninah in izpostavljeni v trgovinah, javnih prostorih v mestu ter v drugih središčih pokrajine.

Pričujoča odredba se ne tiče stenskega lista »Nova Ljubljana«, za stenske liste GILL-a pa velja z omejitvijo mesto Ljubljano. Kdor ne bo do določenega roka izvršil tega naročila, bodo odstranitev izvršili občinski organi na stroške gospodarjev dotičnih poslopij.

Izpred vojnega sodišča

Vojaško vojno sodišče vrhovnega poveljstva Oboroženih sil za Slovenijo in Dalmacijo, odsek v Ljubljani, je izreklo naslednjo sodbo v zadevi proti

Beršnjaku Gabrijele, pok. Antona in Medved Marije, roj. v Stični 1. IX. 1909, stanujočemu na Hudem, trgovcu, nahajajočemu se v zaporu.

Brančelj Justini, očeta Josipa in matere Marija Intihar, roj. 26. III. 1926 v Podgradu, tamkaj bivajoči, v begstvu; in

Zalar Alojziji, očeta Ivana, roj. 21. II. 1923 v Podgradu, tamkaj bivajoči, v begstvu; obtoženima:

Kovaču Antonu, sinu Antona in pok. Kusterle Marije, roj. v Bocia Piedicolle (Gorizia) 1. V. 1898, bivajočemu v Koprivniku, težaku, nahajajočemu se v zaporu.

Kibicicu Dimitriju, sinu Josipa in Roze Arrigler, roj. v Ljubljani in tam bivajočemu, nahajajočemu se v begstvu.

Janziju Francu, sinu Franca in Ane Anžihar, roj. v Dolenji vasi, bivajočemu v Srednji vasi, nahajajočemu se v zaporu.

obsodilo v desmrtne ječe.

Izpraznjeno mesto Idrijskega šepana, dr. Corradini, po poklicu ajkvalat, je ostavil svoje župarstvo mesto v Idriji. Za interno vodstvo županskih poslov je bil imenovan obmejni komisar dr. Antonio Stanziois v Idriji.

Zaplomba imovine upornikov

Zaplenja se vsa premična in nepremična imovina, brez izjeme, lastnina upornika Gabrijela Slavka, Ivana in Justine Paszez, roj. v Celju dne 24. junija 1915 bivajočega prej v Ljubljani, Sustersičeva ulica 3, s trgovinsko pisarno »Interpromet«, Ul'ca 3 maja št. 19, in upornika odvetnika dr. Zupančiča Antona, Antona in Ivane Modič, roj. na Igu dne 20. decembra 1. 1903 in bivajočega v Ljubljani, Cigaletova ul. št. 3, v prid Zavoda za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini.

Zaplenja se vsa premična in nepremična imovina, brez izjeme, lastnina upornika Jevnikarja Antona, živ Alojzija in Frančiške roj. Tom, roj. v Ljubljani dne 13. januarja 1913 in tam bivajočega, Ravnikarjeva ulica št. 4, v prid Zavoda za upravljanje, likvidacijo in dodeljevanje imovine, zaplenjene upornikom v Ljubljanski pokrajini.

IZ LJUBLJANE

Prehranjevalni zavod Visokega Komisarijata za Ljubljansko pokrajino sporoča: Meseca februarja 1943 XXI bodo dobili potrošniki sledeča racionirana živila:

1 Na navadno živilsko nakaznico (za vse potrošnike) dnevno 150 gr kruha ali 130 gr krušne moke ali 225 gr koruzne moke. Za cel februar

1800 gr riža, 200 gr tetesnin, 500 gr sladkorja, 100 gr sviških maščob 200 gr masla, 1 del olja 100 gr mila, 200 gr fiziola na odrezek A (samo na ljubljanske živilske nakaznice — izvzeti so zalogarji) 600 gr soli na odrezek B

Zopetna odprtitev srednjih šol. V kratkem se bodo zopet odprla vrata italijanskim srednješolcem, ki se nahajajo od polovice decembra na zimskih počitnicah. Listi poročajo, da se bo začel pouk na srednjih šolah v torek, 16. februarja. Do tega dneva bo zaključen tudi pouk za srednješolce po radlu.

Omejitev teže za vojaške pakete. Da bi bil železniški vozu park v čim večjem obsegu na razpolago za vojsko, je bila teža vojaških paketov omejena na 100 gramov. Do 31. marca letos pošte ne bodo sprejemale težjih paketov.

Iz Srbije

Up-koljitev vseučiliških profesorjev in docentov. Predsednik vlade je na predlog ministra prosvete upokojil 34 profesorjev in docentov beogradskega vseučilišča in sicer 9 na pravni, 13 na filozofski, 6 na bogoslovni, 5 na tehniški in 1 na poljedelski fakulteti.

Srbski vojni ujetniki na povratku. V prvi polovici januarja so prispeli v Beograd trije specialni vlaki s srbskimi vojnimi ujetniki iz Nemčije; večinoma so bolniki. S prvim vlakom jih je prispelo okrog 500, z drugim 403 (med njimi 17 častnikov), s tretjim pa 523 (70 častnikov ter 453 podčastnikov in vojakov). Nekateri so bili poslani na svoje domove, večina pa jih je ostala v vojni bolnišnici.

JULIJSKA KRAJINA

Smrt medanskega veleposestnika. V Medani pri Goriziji je umrl nenadne smrti odnotni veleposestnik g. Leopold Toroš, dobro znan tudi med vinskih trgovci v Ljubljani. Pokojnik je bil svaki sodnika ljubljanskega vrhovnega sodišča dr. Gradnika. Prizadetim svojem in sorodnikom naše iskreno sožalje!

Škofovski obisk v gorizijski pokrajini. Gorizijski naškof msgr. Margotti bo letos obiskal mnoge fare v svojem področju, med drugimi Auzo, Braunizzo in Gabrio, Camino di Caporetto, Cosoano, Dolegno, Fiumicello, San Lorenzo, Goregna di Salona, Ledine, Locavizza di Aldussana, Lom di Canale, Loqua, Mernizo, Monte Nero di Idria, Novacchi, Opacchia Sella, Osecca, Ottales, Ottelsa, Planina di Vipacco, Plava, Plisceviza della Madonna, Podraga, San Martino Carso, Prevacina, Riffenbergo, San Daniele del Carso itd. V nekaterih izmed teh občin ni bilo škofovske vizitacije že od leta 1940.

— Trst — Velik mraz je zavladal zopet na Krasu, kjer je temperatura padla pod ničlo. Isto javljajo tudi z Gorisškega in furlanske nižine. Sneg je padal tudi v Trstu preteklo soboto. Naleganje snežink, ki jih prinaša ostra burja, ni baš prav veselo oznanje skorajšnje pomladi.

Prepoved trajnih kedrov za mlada dekleta. Z dne 1. februarja bodo taksiji in tovorni avtomobili v Nemčiji na razpolago samo še vojaškim oblastem in za prevoza teh tovoren. Uporabo avtomobilov za takšne vožnje bo kontrolirala policija, ki bo izdajala dovoljenja samo za res majne dokazane primere. Prav tako bo 1. februarja uveljavljena naredba, ki prepoveduje trajno ondulacijo pri ženskah pod 17. letom starosti.

Slovenska božičnica v Valjevu. Slovenska kolonja v Valjevu je preredila na božični večer ob 18.30 v dvorani kina »Centrale« v Valjevu božično z božično akademijo in obdarovanjem. Božičnica je bila izredno dobro obiskana, velika dvorana je bila prenapolnjena in več sto ljudi je moralo čiti.

15 centimetrov snega v Milanu. Listi poročajo, da je v Milanu to zimo letos že trikrat snežilo in sicer je zadnji snežni mež prinesel 15 cm snega. Sneg seveda pridno kidajo in odvažajo z ulic.

Obramba pred zratičnimi napadi. V vseh italijanskih mestih razdeljujejo zadnje mesece pesek za gašenje požarov ob letalskih napadih. Pesek razdeljujejo posebna komisija, ki obiskujejo zlasti bolj izpostavljene hiše. Kakor poročajo italijanski listi, so bile hišnim gospodarjem skoraj povsod že dodeljene potrebne količine peska, da bo prebivalstvu v primeru potrebe takoj pri roki.

Gorenjski gorski lovci na božičnem dopustu. Gorenjski tednik poroča: Izmed ostlih mladih Gorenjcev, ki že služijo pri Oboroženih silah pri gorskih lovcih, jih je ob božičnih praznikih nekaj prišlo na dopust k staršem. Bil je to kratek dopust, da so se jedva lahko pokazali v vojaški uniformi.

Trpod latnika

NAŠI GROBOVI OD NARWIKA DO EGIPTA. Iz Londona poročajo, da so Prusijaki v Trondjheimu na Norveškem postrelili 4 jugoslovanske politične ujetnike, ker da so našli peklenške stroje položene pod vojaške stavbe, v katerih je bilo zaposlenih 50 naših ujetnikov. Štiri junaške žrtve so ustrelili vpričo njihovih tovarišev. Nekoč smo že poročali, da so Prusijaki meseca junija 1942. odpeljali na Norveško okrog 900 naših ujetnikov starih od 12-70 let. Postopanje prusijaških oblasti proti tem našim junakom in mučenikom je bilo kot vedno zverinsko in divjaško. Na skrajnem severu so naši mučeniki zmrzovali in stradali. Končno je izbruhnil tifus in 17. julija 1942 so prusijaški divjaki enostavno postrelili vse obolele ujetnike. Taborišče pa so zažgali. Ostalo je še kakih 600 ujetnikov, ki so jih od tu odpeljali v fjord Rombak. V čolnih so jih pustili 48 ur brez vsake odeje in prehrane. Nekaj ujetnikov je ob tej priliki pomrlo od žeje. Desinfecirali so jih na ta način, da so jih enostavno polili z lizolom. Ko so jih spravili na obalo so jih peš gonili do oddaljenega taborišča in sta tako zopet dva ujetnika umrla zaradi naporov. Tudi v tem taborišču je izbruhnil tifus in prusijaški banditi so ponovno postrelili vse ujetnike, ki so bili sumljivi bolezn. Ducat novih žrtev je prinesel vsak dan. Od 900 ujetnikov jih je bilo v avgustu samo še 350. Taborišče je bilo opuščeno in norveški domoljubi so našli v okolici nad 200 grobov brez križa in brez napisov. V nekem drugem taborišču v Korgenu je še vedno okrog 300 naših ujetnikov. V začetku jih je bilo nad 400. Naši ujetniki popravljajo tamkaj ceste. Večinoma so izobraženci stari od 16 do 60 let. V mesecu septembru se je njihovo število znižalo na polovico. To so žalostne novice, ki so prispele z dokumenti in fotografijami v Anglijo. Svetovni tisk priobčuje obširna poročila in komentarje, opremljene s fotografijami o teh novih dokazih prusijaškega divjaštva.

ČETNIŠKE BORBE SE NADALJUJEJO.

A.I.F. poroča, da so se aktivnosti jugoslovanskih četnikov in partizanov v zadnjem času podvojile. Nevtralni viri poročajo, da je pričela ofenziva proti železniški progi Sarajevo-Mostar, Pri tem se je četnikom posrečilo pretrgati železnico na treh mestih. Ofenziva je pričela 15. februarja v bližini Prozora. 21. februarja so četniki uničili skoro vse

laške garnizije na tem področju, ujeli 1580 Lahov, zaplenili 18 vozil, 1700 pušk, 200 strojníc in 15 topov. Ista poročila pravijo, da so bojovníki v severnozahodni Hrvaški v zvezi s svojimi slovenskimi tovariši zelo aktivni.

SAM MUSSOLINI PRIZNAVA LAŠKE IZGUBE V RUSIJI. Mussolini je po katastrofi laškega ekspedicijskega korpusa v Rusiji poslal zadnjim ostankom svoje tepene armade pismo tolažbo, v kateri je priznal, da je bilo 7 laških divizij na vzhodni fronti uničenih. On pravi "žrtvovanih". Laške vojake v Rusiji tolaži, da so ti vojaki popisali nov list slave v fašistovski zgodovini. - Taki listi slave bodo v resnici narasli za velike bukve.

NEMŠKE ZAHTEVKE V RIMU. Ribbentrop, ki je bil 4 dni v Rimu in Lahe poučil, kako naj se branijo z nemško pomočjo proti bodoči angleško-ameriški invaziji, je med drugim od Lahov zahteval tudi tole: 1. Italija bo poslala v Nemčijo najmanj še en milijon industrijskih delavcev; 2. Italijani morajo takoj odposlati na rusko fronto 15 svežih divizij; 3. z najenergičnejšimi sredstvi mora fašistovski režim zatrei vso protina cistično propagando, ki da se čedalje bolj razširja po vsej Italiji. Dobro poučeni vatiškanski krogi pravijo tudi, da je bil Hitler zelo nezadovoljen, da je Mussolini postavil grofa Ciana za poslanika pri Vatikanu. Isti krogi dodajajo, da je moral Hitler popustiti in grof Ciano je l.t.m. svetemu očetu izročil pooblastilne listine.

ZAVEZNIKI PRIDNO BELEŽIJO. Laško časopisje z velikim pompom poroča kako velike usluge nudi v Tunisu in Bizerti tamkajšnje laško prebivalstvo. Velika večina, pravijo Lahi, se je že uvrstila v laške edinice, drugi pa pomagajo osnim armadam kjerkoli se jim nudi prilika. Samo, da ne bo stoka in joka čez nekaj časa, ko bodo ti francoski Lahi prišli v zavezniško ujetništvo...

CENE DIVJAČINE V ITALIJI. Poljedelsko ministrstvo je določilo najvišje dopustne cene za divjačino, med katero šteje tudi koristne ptice, ki jih Lahi seveda sedaj še bolj sovražijo, kakor pa v prejšnjih časih. Za penico, kosa, ščinkovca in podoben drobiž je določena cena 8 lir za kos. Za divjo raco velja cena 48 lir za komad. Drozgi in mali močvirni kljunaši so po 16 lir komad. - V resnici je blažena dežela italijanska.